

Česká poradkyně 5 amerických prezidentů: Co se děje v USA pod vedením Bidena, je velkým zklamáním!

- CZ24 News | 20. dubna 2023

Amerika, americké zájmy, americké hodnoty, americké války, američtí spojenci, Amerika v čele Západu, Amerika - záruka míru a bezpečí, američtí přátelé... Mohla bych ještě dlouho pokračovat. Amerika zkrátka patří k nejskloňovanějším pojmům nejen dneška, podobně frekventovaným, jako Ukrajina, nebo Rusko. Jaká je ale dnešní Amerika, tedy Spojené státy americké? Jsou ve všem důležitém, hodnotovém stejné, či podobné, jako dříve? Nebo se nějak zásadně proměnily? Pokud ano, tak jak? Kam směřuje vývoj v Americe, a jaké jsou její cíle, motivace a budoucnost? A co z toho všeho vyplývá pro nás, zemi uprostřed Evropy? O tom všem si dnes budu povídat s Eliškou Haškovou Coolidge, která pracovala sedmadvacet let pro americkou vládu, z toho osmnáct let v týmu Bílého domu jako zvláštní asistentka pěti amerických prezidentů - Johna Fitzgeralda Kennedyho, Johnsona, Nixona, Forda a Jamese Cartera. Nyní v České republice vyučuje etiketu a společenské chování. O svých osudech napsala knihu „Pět amerických prezidentů, česká babička a já“.

Martina: Paní Eliško, vy máte jedinečnou možnost dívat se na Ameriku jako člověk, který se tam přistěhoval, který je tak trochu doma jinde, a zároveň se dívat na Ameriku jako našinec, protože tam žijete už léta. A stejně tak se můžete dívat na Českou republiku. A právě těchto dvou vašich možností a schopností bych velmi ráda využila právě v porovnávání těchto zemí a jejich případných vztahů. Vy jste krátce po zvolení současného amerického prezidenta na konci roku 2020 řekla: „Děsí mě, kam bude Amerika směřovat pod vedením Bidena.“ Už uplynulo nějakých dva a půl roku: Řekněte mi, vyplnily se vaše obavy, nebo to nakonec není tak horké?

Eliška Hašková Coolidge: Ne. Je to horké, a jsem tím velice zklamána. A jak víte, pracovala jsem pro demokraty a republikány, takže to nemá co dělat se stranou, protože to má opravdu co dělat s hodnotami. Když byl v roce 78 pozván Solženicyn aby zůstal v Americe, když se konečně dostal z gulagu, tak on řekl, že miluje Ameriku - tak jako já - že je vděčný Americe, že mu dala domov - tak jako já -, ale že se strašně bojí, a obává, že excesivní materialismus, tedy korupce a egoistický individualismus, zlomí v Americe sociální strukturu. A ono se tak nyní stává, a to mě strašně ruší a děsí. A myslím, že důvod, příčina je v tom, jak řekl náš pan Baťa v roce 1932, že: „Mravní bída je příčina. Hospodářský pád je následek.“ Měl pravdu. A podobné věci se dějí v celém světě, nejenom v Americe. A myslím, že toto je to, na co nyní musíme upozornit, a snažit se každý naším malinkým způsobem to začít trochu měnit, a vzít si zpět to, čeho si vážíme, dobře, které nám padalo do klína, a zároveň si chránit svobodu. Protože ten, kdo se trošinku vzdá svobody, aby získal trošinku jistoty, si nezaslouží ani svobodu, ani jistotu.

Martina: Ano. Toto řekl Benjamin Franklin. A my po těchto pseudojistotách saháme jako po hodnotě hlavní. Paní Eliško, citovala jste tady výrok Alexandra Solženicyna z roku 78. Řekněte mi, kdy se začala tato jeho prorocká slova, konkrétně třeba v Americe, naplňovat? Kdy se to zlomilo?

Eliška Hašková Coolidge: Myslím, že se to začalo lámat při Trumpově administraci, protože oni viděli člověka, který toto cítil, a nedal tomu volnost k tomu, aby se to stalo.

Martina: To znamená, že Trump se tomu snažil zabránit?

Eliška Hašková Coolidge: Ano, zabránit. On se tomu snažil zabránit, a tak ho ihned osočovali i z přátelství s Ruskem. To je něco tak šíleného, když se ... Rusko je přece velmoc, a je logické, že se musíme s velmocí, která má největší počet nukleárních zbraní na světě, domluvit. Domluvit se, umět jednat. A já jsem přesvědčena, že kdyby Trump byl prezidentem, tak by ukrajinská válka nebyla, protože myslím, že on měl přízvuk jako velký, silný člověk. Měl sílu osobnosti, která by, když se potká s Putinem, který také má sílu osobnosti, zafungovala, takže by se to dalo řešit ještě před tím, než tolik nevinných lidí ztratilo život, živobytí, a všechno.

Martina: Paní Eliško, vy jste řekla: „Děsí mě, kam bude Amerika směřovat pod vedením Bidena.“ A teď říkáte, že se to naplňuje. Řekněte mi, co konkrétně? Čeho jste se bála? A co se teď děje?

Eliška Hašková Coolidge: Bála jsem se toho, že se doopravdy ukáže korupce. Protože, víte, já si pamatuji, jak jsme v době, kdy jsem byla ve státní službě, měli v Bílém domě silnou představu, že fundraising nemá s Bílým domem co dělat. A to za demokratů i republikánů, začínaje s J.F.K. Protože já jsem začala pod Kennedym, a Kennedy toto dodržoval. Když jeho žena dostala úžasný kožich z Etiopie, tak tento kožich šel na dražbu pro chudé. Byla to dražba, která byla zřízená americkou ambasádou, totiž vládním orgánem americké vlády, který tyto dražby vedl. A všechno šlo. A sám pan prezident, to si nejsem úplně jistá, jestli se to stalo v tu dobu, si tam může poslat diskrétně nějakého člověka, který to vydraží, ale zaplatí za to.

Všichni prezidenti USA chápali svůj úřad jak službu národu, a nikoli jako získávání bohatství korupcí. A to až do Clintona.

Martina: To znamená, že první dáma si nemohla nechat ani státní dar, protože by v tu chvíli přestala být ekonomicky čistá?

Eliška Hašková Coolidge: Ano, a ještě víc, to nikdy nezapomenu? Jack Valenti, který když dosloužil v Bílém domě, se stal šéfem American Motion Picture Association, úžasný člověk, dostal čtyřicet let poté, co končil v Bílém domě, telefonát, že někdo chce dát čtyřicet milionů dolarů Johnsonovi do fan fondu. A jak to udělat? A on mu řekl: „Hleďte, já vám s tím nemůžu pomoci, ale zavolejte jednomu člověku v Democratic National Committee. Johnson se to dozvěděl, a bylo tak zle, že se Bílý dům třásl v základech. To vám přísahám. Johnson říkal, že tohle je „forwarding“ a že my nebudeme nic forwardovat, protože jsme tady, abychom sloužili národu, a ne, abychom vybírali. Žádný fundraising v Bílém domě není a do žádného se nebudeme pouštět. To vše bylo napsáno, a já si živě pamatuji, jak to probíhalo. A doopravdy si myslím, že toto bylo dodržováno všemi prezidenty, se kterými jsem sloužila. Až do doby Clintonovy.

Martina: Až do doby Clintonovy? Tam se fundraising v Bílém domě zabydlel?

Eliška Hašková Coolidge: Zabydlel. Oni začali s tím, že pronajímali Lincolnovu ložnici vlivným podnikatelům. A kam šly tyto peníze? Byly zdaněny? Nebyly. Už tam to začalo. Ale pak ta nadace, a všechno s ní spojené, a tak, a peníze z cizích zemí, které přicházely... A tyto vlivy byly: „Udělej něco pro mě, a já ti dám tohle.“ To je šílený způsob jednání.

Martina: A co tuto změnu umožnilo? Protože to, že se hlava státu začne takto chovat, znamená, že si to může dovolit. Změní se atmosféra ve společnosti, hodnoty nastavení? Co se stalo?

Eliška Hašková Coolidge: Tak každý si řekne: „Když to může udělat hlava státu, tak to můžu udělat i já.“ A pak to jde dolů – Trickle Down System – a máte korupci v celé zemi. A mě tohle tak strašně zlobí, protože si myslím, že děláme věci, protože v ně věříme, a ne proto, že nám za to někdo zaplatí, abychom je dělali. Když jsme ve státní službě, tak máme mzdu, a s touto mzdou bychom se měli obejít. A já si živě pamatuji, jak jsme debatovali, jestli si máme dát večeři v elegantní restauraci

s někým, o kom jsme věděli, že má státní zakázky. Jak by to mohlo vypadat? To byl nevinný člověk, který byl úspěšný, ale dávali jsme si na to pozor, aby nás nikdo nevyužil – aby prezidenta nikdo nezneužil. A toto padlo, a už to tam není.

Martina: Paní Eliško, vy jste dokonce řekla, že prezidenti, pro které jste pracovala, byli čestní lidé. A také, že ani jeden ze sedmi, které jste během své dlouhé třicetileté státní služby poznala, neodešel z kanceláře bohatší, než do ní vstoupil.

Eliška Hašková Coolidge: Ano.

Martina: Skutečně to tak bylo až do Clintona?

Eliška Hašková Coolidge: Ano. Absolutně.

Martina: A oni zhasli, že to tedy řeknu takto úplně drsně?

Eliška Hašková Coolidge: Už tam nejsem, ale toto dodržel i Trump. Ten dal svou celou mzdu do státní kasy a nepoužíval ji. Tak, jako to tady udělal Babiš. A je zajímavé, že si ti dva měli co říct. Když Babiš přišel, já jsem tam byla, Česká televize mě požádala, abych dělala komentář, tak Trump prodloužil tuto schůzku o čtyřicet pět minut, což je neslýchané, protože tam je to na minutu, když je to oficiální státní návštěva. Ale měli si co říct. A je to dáno časem, ve kterém žijeme.

Martina: Kdo byl podle vás poslední schopný, a řekněme i poctivý a mravný, americký prezident?

Eliška Hašková Coolidge: Všichni, pro které jsem pracovala, byli mravní. Někdo trochu méně schopný, někdo trochu více, ale všichni byli mravní. Za to bych opravdu dala ruku do ohně, že byli mravní. A byli to demokrati i republikáni, a všichni, jak demokrati, tak republikáni, respektovali to, že jsou ve funkci, která je službou národu, a proto se to jmenovalo „státní služba“. To bylo zřejmé.

Na našem školství je velice špatné, že děti trestáme za chyby. Ale děti by se neměly bát dělat chyby.

Martina: A paní Eliško, řekla jste, že Amerika už není zemí Under the God, to znamená pod Bohem. Jak si to vysvětlujete?

Eliška Hašková Coolidge: To je silná otázka, kterou jste mi dala. To je věc, která je, myslím, jádrem všeho zla, které vidíme. Amerika se poprvé v mém životě obrátila od Boha. A já pevně věřím, že slova Under the God, která jsou v americké ústavě, měla význam. Já mladým lidem tady říkám, když je vyučuji etiketu: „Reputace je to, co si druzí o vás myslí. A charakter je to, co děláte, když si myslíte, že se nikdo nedívá. Když vás nikdo nevidí.“ A to je to důležité, v tom je pán Bůh, protože když víte, že je někdo nad vámi...

Martina: Kdo vidí vše...

Eliška Hašková Coolidge: Kdo vidí vše, tak si netroufáte dělat věci, které víte, že nejsou úplně perfektní, protože všichni děláme chyby. A já si myslím, že je to nejdůležitější naučit tady děti, aby se nebály dělat chyby. To myslím, že je velice špatné na našem školství, že trestáme za chyby. Za chyby bychom měli chválit. Jednou za mnou přišla jedna maminka s osmiletou dcerou, která byla i s dcerou na mém kurzu, a řekla: „My se snažíme naší dceři dát hodnoty, o kterých mluvíte, paní Eliško. Ale někdy je to těžké. Dcera přišla domů, byla velice rozčilená, protože učitelka jí dala jedničku za kompozici, kterou měla napsat. Ale dcera, když kompozici s jedničkou dostala, uviděla nějakou malou chybičku, a tak šla, jak ji maminka naučila, za učitelkou a řekla: „Paní učitelko, vy jste to asi přehlédla, ale já jsem tady přeci jen udělala malou chybičku.“ A učitelka škrtlá jedničku a dala jí

dvojku, kompozici jí vrátila.“ Mně jde úplně mráz po zádech, když si na to vzpomenu.

Martina: To je esence ubohosti.

Eliška Hašková Coolidge: Ano. Ta učitelka měla říct: „Tak za to, že jsi měla odvalu za mnou přijít, a toto mi říct, tak víš co? Necháme ti jedničku, a ještě vedle ní uděláme hvězdičku.“

V Americe byl respekt nahrazen politickou korektností, což je něco úplně jiného

Martina: Ano. A bude si pamatovat, že se zachovala správně, poctivě. My jsme tady teď společně vzpomínaly na váš výrok o tom, že Amerika se, řekněme, odklonila od božské supervize, řekla bych. Ale i to musí mít nějakou příčinu, nějaké kořeny. Protože to, že se odklonila, znamená, že můžete říkat, že dříve byla morálka v politice vyšší. To všechno spolu souvisí. Ale co to nastartovalo? Co se to stalo s americkou společností? Než se začneme věnovat té české?

Eliška Hašková Coolidge: Já doopravdy nevím, jak se to stalo. Ale bylo to plíživé. Pamatuji si, když moje dcera přišla domů, bylo jí 12, a řekla, že profesorka zdraví jim řekla, že 10 procent Američanek v celé zemi jsou lesby a že to znamená, že jedna z deseti z nich bude lesba. Toto mi řekla, když přišla domů. A já jsem šla další den do školy, udělala rámus a řekla: „Podívejte se, toto není věc, která se takto diskutuje s dvanáctiletými ženami. Mějme respekt pro všechny.“

Respekt v Americe byl ale bohužel vyhozen, a našla se politická korektnost. A politická korektnost není respekt. Martin Luther King vybudoval za dobu jeho působení s Lindonem Johnsonem rovnost černochů a bílých. To bylo správné, a bylo to nenásilné. Chodil do Bílého domu, a dělal s panem prezidentem modlitební snídaně. Modlili se za to, aby se zlo ze společnosti dostalo ven, aby se lidé respektovali pro to, co umí, a ne, jestli jsou bílí, černí, cokoliv. Je to o tom respektovat lidi pro to, co jsou, že v nich najdete něco, co se vám líbí, co prostě považujete za dobré. A tohle, já myslím, že se jim povedlo, a já už jsem ve druhé polovině mých let v Bílém domě pracovala v úplně slepé Americe, co se týče barvy pleti. To neexistovalo.

Ale teď zase znovu začít bourat to dobré, co se tam udělalo? Ta spolupráce úžasných lidí, kteří se postavili jako senátoři, čili kteří se vypracovali z ničeho. Dědeček jednoho z nich sbíral bavlnu na plantáži, a on se stal senátorem, a vlivným senátorem Republikánské strany. To jsou věci, které jsou prostě fakt. To není nějaká fáma. To bylo. A je úžasné toto podporovat, a chovat se tak, jako se chovali oni. Ale znovu zbourat to dobré, co se stalo, a začít s úplně falešnými hodnotami...

Martina: Vy jste před malou chvílí velmi hezky řekla, že za vaší éry začala fungovat určitá slepota vůči barvě pleti, že to lidé úplně přestali vnímat. Řekněte mi, proč tedy najednou někdo obnovil agendu Black Lives Matter?

Eliška Hašková Coolidge: Protože je to někdo, kdo chce zhroutit náš způsob života. A to je teď evidentní, protože se to všechno směřuje zase sem. Chtějí prostě změnit společnost, a mění ji příkladem, že příklad není nahoře, protože příklad nahoře prostě nemůže existovat u lidí, kteří se definují jako něco výše, pro které jsou výjimky, a tak dále, a ti ostatní lidé musí žít pod jejich bičem. Tak se nestaví dobro společnosti.

Já si pamatuji, že jednou, když jsem měla první dovolenou z Bílého domu, si vedle mě v letadle nalevo sedl kongresman. Mně bylo 23 let, bylo to hned po volbách za Lindona Johnsona, a tento kongresman mi řekl: „Vy jste mladá žena. Začínáte vaši kariéru. Je strašně důležité vědět: organize, deputize, supervise – organizujte, delegujte, dozoruje.“ A já jsem se během těch mých třiceti let ve státní správě přesvědčila, že to byl velice špatný nápad, co mi dal, protože on zapomněl na: Chvalte,

děkujte. Prostě z toho vyndal srdce. Protože když není srdce, tak nemůže delegovat, a toto vše. A to myslím, že se stalo teď. Že je to společnost, která prostě není citlivá.

Je důležité, abychom se všichni setkali v tom, že bychom měli číst, vědět a zajímat se o to, co se děje kolem nás. A hlavně mluvit s dětmi.

Martina: Jev, který můžeme velmi často pozorovat nejen v Americe, ale i u nás, napříč Západem je, že dnes jsou lidé vlastně zrazováni od kandidatury do politiky tak, že se říká, že je to zkazí. Je to vlastně bráno tak, že „vás to stejně převálcuje, ať tam jdete s jakoukoliv jasnou a láskyplnou vizí“. Myslíte si to také?

Eliška Hašková Coolidge: Ano, je to tak. A myslím, že právě proto je důležité, abychom se všichni ve společnosti, i když je to člověk, který má úplně manuální práci, setkali v tom, že bychom měli číst, vědět a zajímat se o to, co se děje kolem nás. Měli bychom hlavně mluvit s dětmi. To je velice důležité, protože tam to zarazí náběh tohoto. Kontakt s dětmi je velice důležitý. Naslouchat. Umět dětem naslouchat, co se ve škole děje. „Co ti řekla paní profesorka?“ Protože tam začíná obrat myšlení – začíná u malých dětí. Když se naučí jednat s možností chyby, a když se to stane, tak se k ní přiznat, naučit se z ní něco, a jít dál. Vidět chyby je nový začátek. To je úžasné. Ale když zatloukají, tak jsme u Shakespeara, který byl teď v Americe také zakázán a který napsal: „Jak zamotanou pavučinu tkáme, když nekalnosti zatloukáme.“ To je absolutně to, co se děje. Zatloukat nekalosti. Ale já myslím, že na křivé půdě se nemůže úspěšně stavět. Doopravdy, nemůže.

Martina: Vy naznačujete, jak se za váš život Amerika proměňovala a proměňuje. Myslíte si, že Spojené státy jsou stále oním morálním vůdcem a lídrem Západu? Nebo dokonce, jak to bylo dřív, kdy se říkalo: „Světový policista“? Takto byly vnímány desítky let Spojené státy. Jak to je dnes?

Eliška Hašková Coolidge: Neříká se „světový policista“ ale řekla bych, že Amerika byla „světová inspirace“. Když jsem přišla v roce 92 sem, tak jsem mohla použít doopravdy a bez diskusí: „Lídr světa v morality, v bezúhonnosti a integritě“.

Martina: A svobody slova.

Eliška Hašková Coolidge: Prosím?

Martina: A svobody slova.

Eliška Hašková Coolidge: A svobody slova, které k tomu patří. Ano, absolutně, to je ono. Otevřenost. A otevřenost Ameriky byla úžasná. Ale myslím, že Amerika zažila mnoho jiných krizí, a dostala se z nich. Amerika je silná, a doufám, že se dostane i z této krize. Myslím, že se nevzdává a že je to nyní jenom omyl v direkci, že se to napraví a že je v Americe hodně lidí dobré vůle, kteří se budou snažit to otočit.

Pamatuji si, když se jeden významný Američan v Kalifornii, velice zámožný a úspěšný člověk, při Trumpově kampani v roce 20 vyjádřil tak, že řekl: Amerika je jako krásný náhrdelník s krásnými kameny. Ale občas je důležité tyto kamínky vyndat, šperk vyčistit a očistit. A v tomto jsme teď.“ A to řekl na začátek o Trumpovi. On byl velice silně pro Trumpa. A byl to čistou náhodou jeden z prvních významných homosexuálů v Kalifornii, který byl silně pro Trumpa. Byl to velký expert v IT a úžasný člověk. A já vidím Ameriku také tak, že je to náhrdelník, který se musí občas vybrousit, jako všechno. Ale je to úžasná země, která má velmi mnoho co dát světu.

ZDROJ: Radio Universum